

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1882.

16. szám.

Április 20.

A söpredék uralma.

(M—y) Törökországnak nincsen arisztokracziája s még most is, úgy, mint századok előtt, az utolsó favágó, ha van hozzá esze és bátorsága, vezérré lehet és intézheti nem csak hazája, de társadalmi sorsát. Ezért van is mit tőrnü a jó törököknek, kiket utóvégre is azon dicsőséggel fognak kikergetni a mivelt Európából, hogy jobb barátjai voltak a kereszténységnek, mint a mai civilizáció hősei. Nem politikai, hanem társadalmi szempontból veszszük a dolgot; mert ezen lapok hasábjai csak társadalmi kérdéseknek vannak nyitva. És mégis, míg az izlannak szemére vetik ezen igen helyes értelemben felfogott demokracziát s az üstföltözőből miniszterré lett főurat más kollégák fitymálják s csak félvállról néznek rá, addig a világ legmiveltőbb nemzeténél: a francziánál föl sem veszik, hogy kihívó országámítók, kávéházi és csapszéki szónokokból lett államférfiak egy olyan ország sorsát vezessék, mely a katolikus társadalomban vezérszerepre van hivatva.

Ezen jelenség a franczia társadalomban annyira közönséges már, hogy azon csodálkozni sem lehet: a söpredék uralma ez, melynek mint a lepke-bábnak eljött ideje. S ezen söpredék, melynek rendezett viszonyok között csak lent az iszapban van helye, — most uralkodik a társadalomban, törvényeket ír elő a lelkiismeretnek, meggyőződésnek, felállítja a boldogulás szabályait, körvonalozza az ismeretek határait, uralkodik lelken, szíven, elmén s hinti szét szennyeit, mint megannyi magvát a közjólétnek, melynek visszás áldásai alatt nyög a világ.

A kereszténység volt az első e világon, mely a nép-jög fenségét hirdette, mely a valódi nemes, és áldásos demokraczia elveit megállapította. Hanem ezen dicső

tan, az erkölcsi befolyás, a közjólétre irányzott törekvés egyenjogúságát hirdette, és nem a zsarnokoskodó valálatalanság, s tolakodó erkölestelenség magánuralmát: ezen tan az ész, jellem, becsület s munka arisztokracziáját állapította meg, nem a henye, kihívó és a más kárán boldogulni akaró demokracziát, melynek haszonlesése megöl minden tisztességes iparkodást, önzése kiirt minden felebaráti szeretetet, dőlyfőssége felülmul minden gögöt, mely valaha létezett e földön. E demokratikus söpredék ámítja a népet, fosztogatja a jobb meggyőződést, egyeduri hatalmában dicsékszik az emberi jogok tiszteletével, rongyokkal, piszokkal takarja el bíborát, s az egyéni szabadság romjain hirdet — s z a b a d s á g o t.

A társadalom már az előbbi századokban is látott nagy küzdelmeket, kiállott nagy viharokat, szemben állott nagy veszélyekkel; de azon eszmének vezérei, kik a társadalom jobb sorsáért küzdenek, a jellem emberei voltak. Lehettek téves magán meggyőződés, szenvedélyek, rögeszmék rabjai, de nem voltak az önérdek szolgálói. Hozhatnánk föl számos példát a történelemből, kik jót akartak — rosszul. A világesemények e vezérférfiainak jellemében egy közös vonást találunk, mely a századok multával kibékíti az utókort az ő hibáikkal. De azon század nem fog elérkezni soha, mely kibékítse a világot azok törekvéseivel, kik a jelen társadalom legszentebb intézményeiben hosszú küzdelmek eredményét megsemmisíteni törekednek.

A keresztény katolika anyaszentegyház évezredes hivatása ezen uralom ellen küzdeni: hivatása minden áldozatot, a mi lehetséges, meghozni a keresztény társadalom megmentéséért. Azért ne csodálkozzék senki sem, hogy szemben ezen uralommal, Franciaországban az egyház egyelőre védő állást foglal el, s csak inti, óvja hibeit, nehogy ez általános veszély örvényébe hull-

janak. Ez uralomnak le kell járnia magát. Akkor megérkezik az idő, hogy az ész, szellem tudomány, valóságos meggyőződés megragadja kész fegyverét, hogy kivívja biztos győzelem reményében a társadalom boldog korszakát, mely után annyi évek során át epedt mindenkinek szíve, ki a népjog magasztos értelmét fel-fogni képes volt.

A fecskéhez

Itt vagy immár vándor fecske,
Mit hozál, mondd nékem,
Nem feledted úgy-e még el,
Mit ígértél hű reménnyel
Azon a szép
Oszli verőfényen?

Tudod úgy-e, mit ígértél
Bücsúzaskor nékem,
Nem feledted úgy-e még el . . .
Kértelek lám, hogy vigyél el,
S nem is volt az
Még oly nagyon régen!

Kis madárka, vándor fecske
Mit hozál hát nékem,
Mit hozál a szép hazából
Messze, messze Afrikából,
Hol örök nap
Mosolyog az égen?

Messze jártál, tengeren túl,
Örök zöld hazában,
Hol virágok kéjes ajka
Hí, kolibri csüggve rajta,
Mig körötte
Szüntelen dal-ár van!

Messze jártál, tengeren túl
S íme itt vagy újra:
Ah! hozál-e, mint ígérted,
Várva vártam visszatérteid;
Gyógy-virágot
Mondd: hozál-e bűmre?

Kis madárka mondd tehát meg,
Mért is hallgatsz ott fenn?
Nem találtál úgy-e ilyet,
S lám ezért bűn meg nem illet:
Mert a szívnek bánatára
Nincs e földnek gyógyvirágja,
Nincs s tudom hogy
Nem terem sehol sem!

Kalocsay Alán.

A sirboltban.

— Beszély. —

(Vége.)

Klára beleegyezett. Kíváncsi volt látni e kísérteties helyet, melyről az öreg Szepesváryné oly sokszor beszélt neki. Dénes társaságában félelme eltűnt; leugrott lová-

ról, melyet egy fához kötött. Dénes néhány pillanat múlva megjött a kulcesal.

— Amott hagytam Villám lovamat, mondá Dénes, a torony felé mutatva. Az öreg aludt; a kulcesot elhoztam a nélkül, hogy fölkeltettem volna. A kulcs helyét csak mi ketten ismerjük. Látom, ön paripáját a fához kötötte. Villámnak elég mondani, hogy helyén maradjon s meg sem mocczan.

— Pompás ló, jegyzé meg Klára, követve Dénest le a lépcsőn.

— Vigyázzon, ez a moh nagyon sikos. Elgondolhatja, hogy e sirboltot ritkán keresik föl látogatók.

— Úgy látszik, viszonzá Klára, nem tudván magának okot adni, hogy miért szállja meg újra oly szokatlan félelem.

A kulcs csikorgott a rozsdás zárban. Dénes e fölött tréfálni kezdett; de az ünnepélyes mély csend, a titokzatos homály, a dohos lég csakhamar őt is komolyságra hangolta.

— Hagyja az ajtót nyitva, szóla az őt követő Klára.

— Természetesen; nem akarom azt érezni, mintha élve volnék eltemetve. De látja, hogy itt benn van elég világosság. Nemde mesterséges építés? E lyukak, melyek a világosságot beboacsátják, kívülről nem látszanak.

— Mily nagy kiterjedésű hely! szóla Klára bámulva, midőn körültekintett.

— Igen, sőt sokkal tovább terjed a romok alatt, de odáig soha sem hatoltam. Végre is nem oly félelemes hely, nemde? E kőfalkékben vannak a koporsók. Mindenikhez rácsos vasajtó szolgál. Sok ősem csontja porladozott már el e rácsok mögött!

— Csupa Szepesváry van itt eltemetve? kérde Klára.

— Oh nem! Régiebb időkben ez a kárpátvolgyi szerzetesek helye volt. Ez tekintélyes apátság vala; valaha az erősebb jogánál fogva őseim birtokába került; de minthogy az épület lakatlan maradt, mindinkább romlásnak indult. Nos, legyőzte már félelmét?

— Igen, felelé Klára mosolyogva. Nagyon érdekes hely. Örülök, hogy láthatom. Mily pompás szobrászati munka a fenn. Talán a Szepesváryak családi czimere?

— Igen, és a régi családi jelmondat.

Gondolatokba merülve nézték a czimert és a latin feliratot, és gyöngye, megtört sugarak világíták be a két szép fiatal arcot. A magány és homály el volt feledve.

És a midőn így állottak, nem hallottak lépéseket és nem látták a nyitott ajtó előtt elvonult árnyéket. Egy sóhajjal fordultak egymás felé, és édes, eddig nem ismert igazságot olvastak egymás szemében. De a mig ekként elmélázának, egyszerre sötétebb homály támadott. Eles esapástól hangzott vissza a sirbolt, az ajtó bezáródott. Ösztönszerűleg mindkettő az ajtó felé tartott.

Dénes először érte azt el; erősen be volt zárva.

— Szent Isten, Klára! kiálta Dénes, a borzasztó helyzetnek öntudatára ébredve, — a kulcs kívül van.

A hölgy halványná lett, mint a halál. Nem zokogott, nem jajgatott. Mindez nem használt volna; nem oly hölgy volt ő, ki hasztalan panaszra pazarolta volna idejét.

— Nincs mód az ajtót kinyitni? Nem fordul a kilincs belülről?

— Nem, válaszolta Dénes reménytelenül. Szorosan be vagyunk zárva. A kulcsot ki kellett volna vennem, akkor az ajtó nem csukódhatott volna be.

— Mit tegyünk most? kérde Klára.

— Várnunk kell, míg az ajtót fölnyitják, szóla Dénes bánatosan. De ne ijedjen meg. Otthon hamar észreveszik, hogy hiányzunk; paripáink nyomunkba fogják őket vezetni, és lehetetlen nem látniuk a kulcsot az ajtóban, ha az öreg Mihály nem is venné észre, hogy a kulcs nincs meg rendes helyén. Gondolatainkkal emelkedjünk Istenhez, és legyen néhány órai türelmünk. Végig akarja ön addig nézni a sirboltot?

— Nem, nem; szóla Klára borzadva. Maradjunk az ajtó közelében; talán lépéseket hallunk s jelt adhatunk. Oh, Dénes, ha nem találhat meg bennünket!

A növekvő rémülésben megfélemedezett a szigorú társadalmi szabályokról. Dénesnek erősen karjába fogódzott, míg kimondhatlan rémület reszketésbe hozá minden tagját. Dénes gyöngéden szorítá a hideg kis kezeket, s amennyire tudta, vigasztalá szegény Klárát.

Míg így egymás mellett állottak, a percek hosszú óráknak látszottak. Az esti világosság mindig gyengében hatolt keresztül a nyílásokon. Nem láták a sötét eget, mely szórta a villámokat, de hallották a hatalmas dörgést, a zúgó szelet s végre a záporos löccsanását. A vihar iszonyú lehetett; maga az erős Dénes is megrémült.

A fergeteg közeledtek a társaság, melytől Dénes és Klára elszakadt, haza sietett, azon véleményben, hogy a hiányzók már otthon vannak; — így gondolkodott Dénes, s ebédig észre sem veszik, hogy ők hiányzanak. Elővevé ütő-óráját: ötöt ütött. Legalább még két órát kell e barátságatlan helyen tölteniök, míg ott benn a kastélyban valaki reájok gondol. Aggodalmait nem közölte Klárával; a sötétség arcának szomorúságát nem engedé látni.

— Engedje meg, szóla végre, hogy számára ülőhelyet keressenek; a hosszú állásban el fog fáradni.

— Nem, nem, viszonzá Klára rémülten, inkább állok.

Dénes nem ismétlé ajánlatát. A vihar még mindig dühöngött.

— Mindenesetre jobb helyünk van itt, szóla Dénes mint künn.

— Jobb-e? ah Dénes, inkább a legborzasztóbb viharral szállnék szembe, csak e helyből szabadulhatnék ki.

Dénes gyöngéden és nyugodtan igyekvék vigasztalni a hölgyet, ki karjára támaszkodva, egész testében reszketett, mint egy a veszély ellen hasztalanul küzdő gyermek. A sötétség mindig ijesztőbbé lett; mind vadabul tombolt a vihar a külső világban; óra mult óra után, és sem lépés, sem beszéd hangja, sem segély reménye nem hatott el a két szorongatott ifjuhoz.

Nem esoda, hogy Klárán annál nagyobb erőt vón a félelem, minél inkább multak a félelemes órák, minél tovább kellett a halottak e házában az életnek a halállal együtt időznie. Nem esoda, hogy elméje szinte elhomályosult a borzalmakra, melyeket képzelme annál élén-

kebben festett eléje, minél inkább közeledett az éj; minden elmúlt óra újabb dőfés volt szegény szívébe. Nem jajgatott, nem kiáltott, közel kétségbeesésében némán simult Déneshez, míg lelke előtt a közeledő halál képei ezer alakban váltakoztak.

Dénest lehuzta a földre. Hosszan, forrón imádkoztak. Az ima ereje lecsendesíté, a hosszú izgalom kimeríté Klárát, s mint egy fáradt gyermek elszenderült.

A vihar még teljes erejében volt, midőn a megrémült társaság vissza lovagolt Kárpátvölgybe. Kézsmárky János volt az első, ki leugrott lováról s barátja karjaiból egy élettelennek látszó testet vett át, és azt gyöngéden letette a pitvarban.

— Az erdőben találtuk őt, szóla az összesereglett szolgazemélyzethez; félek, hogy a villám megölte. Vigyék őt szobájába; aztán tegyenek jelentést a nagyságos asszonynak.

Egy pillanat alatt a kastélyban a legnagyobb rémülés uralkodott. Szepesváryné asszony és a gazdaszony bevonultak az életnélküli leánynyal; a fiatal urak ruhát változtatva, komoran föl-alá jártak a társalgóteremben; csodálkoztak, hogy Klára és Dénes még mindig nem tértek vissza, és aggódva hirt vártak a szerencsétlen Irén felől. Az orvos nagysokára érkezett, s véleménye a fiatal leány állapotáról épen nem volt megnyugtató.

— Látását egészen elvesztette, szóla az orvos: az ütés oly erős volt, hogy agyveleje is nagyon megrendült.

— És hol van fiam? kérde hosszú szünet után Szepesváryné, — és Klára?

A fiatal urak nem tudtak semmi fölvilágosítást adni. Sétalovaglás közben, midőn észrevehék, hogy Dénes és Klára elmaradtak, egy ideig vártak reájok. Aztán keresték őket: Castroni kisasszony vezette őket, de nem szívesen. Végre meglepte őket a vihar, mire eredménytelenül visszajöttek.

Míg lóháton hazafelé siettek, látták Castroni lovát gazdátlanul. Szerencsétlenséget sejtven, újra keresésnek indultak, Irént egy nagy tölgyfa alatt, arczczal a föld felé fekvé találták. Irénnel lehetőleg siettek haza felé, s nem gondoltak többé Klárára és Dénesre.

Míg Szepesváryné ez elbeszélést hallgatta, kimondhatlan szorongató érzélem fogta el szívét.

— Csak nem érte őket is baj? kérde aggódva.

A két fiatal ember látta, hogy az urhölgy arca halálsápadt, aztán egymásra tekintettek, és e szavakat hebegék:

— Bizonyosan nincs bajok!

Elérkezett az ebéd ideje. Az ételeket hozták és vitték; senkinek sem jutott eszébe enni. Elmúlt az est; késő éj lett, és a hiányzók nem érkeztek vissza. Végre tíz óra után egyik lovász jelentést tett, hogy Dénes és Klára lovai gazdátlanul érkeztek haza.

Laczi kifutott az istállóba, kérvén barátját, hogy addig vigasztalja Szepesváryné.

— Ugy történt uram, mondá a lovász, hogy a paripák megrémültek a villámtól és hazafutottak.

— Azt gondolja hát, hogy a fiatal uraságot és a nagyságos kisasszonyt ledobták? kérde Laczi aggodalmasan.

— Azt nem. Nincs az a ló, mely Dénes uraságot ledobja: kivált a Villám olyan szelíd alatta, mint a bárány. Valószínűbb, hogy az uraságok nagy gyalogsétát tettek, miután a magukra hagyatott lovak haza jöttek, annál inkább, mivel a villámlásra és mennydörgésre megrémültek.

— De a vihar már jó ideje elmúlt.

— Igaz, szól a lovász, fejét vakarva; de hát bajos eigondolni, hogy hol maradtak volna.

— Legjobb lesz mielőbb keresésökre indulni. Hát ha valami bajuk történt! Adjon fölnyergelt lovat és három bátor legényt, kik lámpákkal legyenek ellátva. Jól ismerem az utat, melyen ma délután mentünk: tudom a helyet is, a hol őket szem elől elvesztettük.

S míg Laezi a legényekkel minden irányban keresett, — csak a sirbolt körül nem —, és míg a megrémült anya haláljédelemben várta a visszaérkezőket, a gazdasszony, ki az élettelelnek lástó Irént ápolta, ennek kebléből egy rozsdás kulcsot húzott elő.

— Miféle kulcs lehet ez? kérdé önmagától, és letette egy diszasztalra, melyen mindenféle pipere volt.

A rozsdás kulcs nem tudott válaszolni, és senki sem volt ott, ki fölvilágosítást tudott volna adni a kegyetlen bosszuról, mely épen e kulccsal eszközöltetett.

*

Hajnal felé a fáradt kutatók visszaérkeztek, a mint mentek: a várakozó anyának nem tudtak vigasztaló hírt mondani: arczuk szomorúsága maga eléggé magyarázá a esüggédésöket. És Irén feküdt ágyán! ijesztő hőrgés volt az egyetlen életjel, melyet adott: majd emésztő láz tükröződött a látástól megfösztott szemében: lázra vallottak égő arczai; — a kulcs ott hevert; órák multak: kétségbeesés uralkodott a házban, és mire a reggeli nap újra megvilágítá az arczokat, nehéz lett volna megmondani, hogy melyik legszomorubb

Igy várakoztak, midőn egy aggastyán jött be és egyenesen Szepesváryné felé tartott.

— Boesánatot kérek nagyságos asszonyom, szóla, a kulcs elveszett.

— A kulcs! miféle kulcs? kérdé Szepesváryné, az öregre bámulva.

— A sirbolt kulcsa, nagyságos asszonyom! az a kulcs, melyet az öreg uraság azelőtt harmincz esztendővel adott kezembe. Ezt a kulcsot én mindig híven őriztem: senki sem tudott róla, csak én és Dénes uraság. És most elveszett, tisztán elveszett.

— De miféle kulcsról beszél maga öreg? kérdé Szepesváryné zavarodtan.

— Hát a sirbolt kulcsáról, felelé az öreg reszketve. Én vagyok az öreg Mihály: 86 esztendő nyomja vállamat: ez a kulcs volt az én büszkeségem, és most elveszett. Dénes uraságnak kell tudnia, hol van, mert kivülem csak ő tudott róla. Megtettem ide a nagy utat, hogy megkérdezzem tőle, meg akarta-e tréfálni a szegény öreg embert, mert 86 esztendő vagyok, és Dénes uraság meghagyta, hogy gondját viseljem a kulcsnak, a míg csak élek; nem is mozdítottam ki helyéből soha azon hosszú idő óta, hogy ketten tudunk róla. Oh engedje meg nagyságos asszony, hogy Dénes nagysággal beszélhessek!

S az öreg ugy reszketett, mint a gyermek, s nagy könyesepek hulltak alá ránczos arczán.

— Egyedül csak maga és Dénes tud a kulcsról? kérdé Laezi élénken. Akkor Dénesnél kell lennie. Nem hallotta, hogy tegnap ilyen időtájtól fogva nem tudjuk hol van? Szent Isten! szóla hirtelen, és arca még sápadtabbá lön, talán csak nincs a sirboltban?

— Mit keresne ott? jegyzé meg Kézsmárky János. És ha ott volna, ugyanazon kulccsal ki is jöhetne.

— Igaz, mondá Laezi.

Szepesváryné fölkelte és göresösen megfogá az öreg ember karját.

— Minő volt az a kulcs? mondá majdnem lélekzetet vesztve. Megismerné, ha elébe adnák?

— Megismerném-e? Meg bizony, még akkor is, ha síromban leszek.

Szepesváryné szóltanul berohant Castroni kisasszony szobájába. A pipereasztalon ott volt még a rozsdás kulcs. Megjegyzé ezt magának, midőn azt az éjjel a gazdasszony emlité: most e kulcs egész revelatio volt előtte! Minő tragoediának volt az eszköze! Az iszonyat tekintetét veté az ágyra, hol Irén feküdt. »Szent Isten! kiálta fel, a kulcsot magához ragadva, ha meghalának, mielőtt meg tudjuk őket szabadítani!«

E gondolatot alig bírta el.

— Ez az a kulcs? kérdé, azt az öreg ember kezébe adva, és midőn ez örömmel »igen« mondott, az elkövetett bosszútett egész valóságban vonult el lelke előtt, és éles sikoltással öntudat nélkül hanyatlott vendégeinek karjai közé.

*

Szükséges elmondanunk, hogy mily rohanó sietéssel siettek a szerencsétleneket megszabadítani? Mire a nap ismét lenyugodott, odasiettek a helyhez, hol Castroni elköveté bosszútettét, melyért szeméi világa és esze elvesztésével lakolt. Mert Irén zárta őket boszúból a borzasztó helyre. Az iszonyu bűnhődés, mely tettét nyomban követé, lehetetlenné tett egyéb jóvátételt. Isten Szepesvárinéhoz elküldé az öreg embert, hogy a nemtelen boszu a kitzűött terv szerint ne teljesülhessen.

Midőn a keresők a vasajtót belökték, Dénes és Klára akkor is térdeltek: hálaimádatot rebegtek ajkaik.

És midőn az anya Dénest karjaiba zárta, fölkiálta: »Ah, mennyire hálát adok Istennek, hogy visszanyertelek,« Dini Szepesváryné karjaiba vezette Klárát: »Kedves mamácskám, szóla, azért is adj hálát, hogy leányod van!«

T Á R C S A.

Az örményországi kath. missiók.

(Vége.)

Amasia fellegrával a világ egyik legrégebb városa. A régészek nem tudják alapításának századát kikutatni. Neve valamennyi régi hagyományban előfordul. A hajdani Pontus királyi fővárosa, miután majdnem minden nagyobb ázsiai forradalom alkalmával gazdát cserélt, ma már persze jelentéktelen várossá süllyedt. A »váli« Sivában székel, mely népesebb Amasiánál. Tokat lakosainak száma szintén nagyobb. Amasia ekként ismeretlenül teng virágozó kertei közepett. Azt hitték, hogy itt a selyemtermesztésre sokat ígérő tér nyílik, azonban mint sok más városnak, ugy

Amasiának is le kell mondania ezen keresetágról. A nagy mennyiségben ültetett eperfák kivésnek; most azon vannak, hogy szőlővesszőket fognak helyettök ültetni. Az utak sok kívánni valót hagynak fen. Az utcáseprők itt ismeretlen lények. A lakházak helyét többnyire alacsony vályogkunyhók képviselik rossz cserépfödéllel. Ajtaikat s ablakaikat inkább egérlyukaknak tartaná az ember. Különös említést érdemelnek azonban a régi királyi sirok. A helyett, hogy mint a többi emberek, a földbe temették volna magukat s a sir fölé még egy obelisket vagy egy szobrot emeltettek volna, Pontus fejedelmei utolsó nyughelyöket inkább oldalt egy meredek sziklafalba vésték. A munkásoknak ezen munkánál gyakran köteleken kellett a magasból leereszkedniök, s mint már Plinius beszéli, a szemlélő előtt úgy tűntek fel a távolból, mint valami ritka madarak, melyek a sziklát körülörpkedni látszottak. Ezen királyok tehát emlékök fentartásáról jobban gondoskodtak, mint a többiek, kivéve talán az egyptomiakat guláikkal.

Mily fogadtatásban fognak hitküldéink a lakosságnál részesülni, egyelőre csak a jó Isten tudja. 4000 török, 800 szakadár örmény, 40 szakadár görög és mintegy 200 protestáns lakás van itt. Az utóbbiakat részint svájczaiak, részint amerikaiak vagy örmények birják. A katolikusok mindössze csak tíz házában laknak. A protestánsokat egy német konzul tartja fen, ki velök kereskedést üz. Ugy veszem észre azonban, hogy nagy fontossággal nem bírnak, mert egyenlenségben élnek egymás közt. Vannak köztök kálvinisták, lutheránusok és presbyterianusok. Majdnem mindegyiknek külön imaház kell, hogy szomszédját ne kelljen látogatnia, kit gyűlöl.

Megérkezésünk napján P. Olivier kérdezte a pasát, hogy mikor fogadja őt kihallgatáson. Azonnal fogadta. A pasa ezen felül még bocsánatot kért tőle, hogy tekintettel a nagy muzulmán-bőjtre, sem egy pipa dohánynyal, sem egy csésze kávéval meg nem kínálhatja. Rendkívül előzékeny volt s megígérte nekünk oltalmát. Az emberek, kikkel az utcán találkoztunk, meglehetősen közönnnyel tekintettek ránk; megjelenésünk tehát legalább úgy látszik, nem tett rossz benyomást.

Most az volt az első feladat, hogy házat béreljünk; e tekintetben azonban nagyobb nehézségek mutatkoztak. Már kezdtünk kételkedni vállalatunk sikerében; nem tudtunk találni elég tágas termet iskolának és kápolnának. Ekkor Imbert felajánlotta nekünk kertjének felét a benne fekvő meglehetősen tágas selyemföndővel. Az ár szerény volt: 24 török font évenként. Egy font 18 márkát 40 pfenniget tesz; évenként tehát 441 marka s 60 pf. házbért fizetünk. Az épület belsejében természetesen még nem egy berendezésnek kell történni, miután azonban a szükséges anyag megvan, hitküldéink remélik, hogy két hó lefolyása alatt szép iskolahelyiségek és egy csinos kápolna birtokában lesznek. Nekik maguknak a jelen évben mindenesetre meg kell elégedniök rossz lakásukkal, miután nem rendelkezünk eszközökkel, hogy jobban berendezhessük; ők azonban örömet eltűrnek ezt, és ki tudja, vajjon még az év folytán nem akad-e részökre is alkalmasabb helyiség.

A háztartás kevésbé kerül. A mire szükségök van, olcsó pénzen kapható. Egy kiló kenyér ára $1\frac{1}{2}$ sous ($4\frac{1}{5}$ kr), egy kilo ürü vagy marhahús $14\frac{1}{2}$ kr. Egy tyúk ára szintén $14\frac{1}{2}$ kr, egy kilo fozelék 4 kr, vaj 68—70 kr; 12 kilo faszén 33 kr, fa, a menyit egy teherhordó állat elbir, 19 kr. Télben természetesen nagyobbak az árak, de a legtöbb holmit nyáron előre be lehet szerezni.

A mi az iskolákat illeti, azok fentartása persze egészen a missio gondja: mert tanpénzről ily szegény országban szó sem

lehet. Ezen fölül még papírról, tintáról és könyvekről is kellend gondoskodnunk. Ez utóbbiak különösen drágák, mert keleti betűkkel kell nyomtatva lenniök. Kényes helyzetben vagyunk tehát: egyrészt szeretnénk, hogy sok tanulónk legyen, másrészt pedig félünk, hogy pénzünk nem lesz elég. A jó Isten majd fog gondoskodni rólunk.

Feladatunkat Amasiában megoldván, Marsivánba mentem, hol P. Rougier, franczia, az örmény P. Caraccioliannal apostoli munkájokat megkezdendők voltak.

Imbert ur szíves volt engem oda elkisérni, személyesen ajánlott ottani barátainak és rokonainak és segített alkalmas házat keresni. — Marsivan még jelentéktelenebb Amasiánál. Körülbelül 2000 török, 1000 schismaticus, 200 protestáns és 90 katolikus lakás van benne: a protestánsok tevékenysége azonban itt jelentékenyebb. A katolikusoknak velök szemben sok megalázatást kellett itt tűrniök. Ez egyébaránt oly országban, hol a pénz még jobban uralkodik mint Európában, nem csoda s engem legkevésbbé aggaszt. A nagy pénzösszegek, melyekkel a protestánsok rendelkeznek, a szegény keletieket elvakították. Valóban nagyon szükséges, hogy a szegény katolikusoknak némi vigasz nyujtassék. Szegények mutatták nekem minden oldalról a protestáns intézeteket, s midőn én legkevésbbé sem bámultam, a jó emberek ügyeköztek (figyelmemet azok nagyszerűségére irányozni: »Nézzé csak, milyen kert!« — »Mit használ az, mondám hidegen, ha sok hagymájok, burgonyájuk, zöldségök, diójok, almájok és körtéjok van? Bizonyíték ez talán arra nézve, hogy ők gyermekeiteket jobban tanítják s jobban megóvják a tévedésektől mint mi? — Valóban nem tudom felfogni, miért veszik mindezt annyira szívökre. Az igaz, hogy a két katolikus áldozár nagyon szegény. Nem voltak képesek nekünk még csak egy kis frissítőt sem nyujtani, midőn porosan's a hosszu utazástól fáradtan hozzájuk érkeztünk. Kérésre egy pohár langyos és sós vizet hoztak nekünk. Az ebéd vizben főtt rizspépből állott, különféle ételek maradékaival keverve. Italul hozzá egy kis vizet adtak, melyet sem tisztának sem frissnek mondani nem lehetett. A mi azonban az isteni tiszteletet illeti, mindenről jól van gondoskodva. Van egy nagy templomjok, mellette egy fiu- és egy leányiskola, mely utóbbi a Mária szeplőtlen fogantatásáról nevezett örmény apácák vezetése alatt áll. Ezen apácák egyike elvállalta a betegek ápolását is. Ismeri a városnak minden házát és nagy tekintélynek örvend. A katolikusok rágalmozóinak szeretném fülökbe kiáltani: »Ne azt nézzétek, hogy mit esznek vagy mit isznak az emberek, hanem azt, hogy mit cselekesznek.« — Megérkezésünk óta mindenféle hírek keringnek mellettünk és ellenünk. A katolikusok ujjongnak, a más hitűek félnek; valamennyien azonban ügyes embereknek tartanak bennünket. Mind itt, mint Amasiában csupán és egyedül a babona dühétől tartok.

És itt elbeszélésem végére értem. Még csak Konstantinápolyba kell visszatérnem. Imbert ur Amasiába visszamegy s nekem egyes-egyedül, teljesen az ország nyelvének ismerete nélkül, vaktában kell az utat hegyen s erdőn át egész Samsunig a tenger mellett utamat keresnem. Az ily utazás egyébiránt némileg mégis érdekes. Kaptam két kíséret, egy hajcsárt és egy csendőrt. Ez utóbbit a pasa küldte oltalmamra. Nem értek egy szót sem abból, mit a két ember egymással beszél; azért nem is figyelek rájuk. Az elutazás előtt kérttem őket, hogy az állomásokon szerezzenek számomra mindig, ha lehet egy kis tejet vagy pár főtt tojást; a többire nézve pedig jelekben beszélünk. Este egy ugy nevezett chanban szállásoltak el és más nap reggel újra folytattuk utunkat. A chan földszintes lakás, két részre van osztva, emberek és marhák számára. Nem kapni egyebet

bennök kávénál. A számar- és tevehajcsárok folyton egymást váltják föl és valóságos pokoli lármát okoznak. Ezen két »terem« egyikében tehát keres az ember magának egy szögletben egy kis helyet, hol utazó pokróczát kiteríti. Egy alkalommal ily módon egy ablak alá jutottam, mely a macskának ki- és bejáratul szolgált. Ez az azonban nem zavarta őt. Előbb rám ugrott, azután ezen eleven lépcsőn végighaladt az ő kapujáig, megfordítva ismét előbb az utasra ugrott s azután a földre. Nem érdekes élet, nem költői utazás ez? De se baj! végre mégis eljutottam a tengerparthoz, ott egy francia hajóra szálltam, mely csakhamar Konstantinápolyba visszahozott.»

RÖVID HIREK.

— Nyílt kérelem a római katolikus tanügy összes barátaihoz.

A hivatalos kimutatások alapján tudjuk, hogy hány hivatalos és felekezeti jelleg nélküli tanítóegylet van az országban; azt is tudjuk, hogy hány ily egylet van alakulóban; de nem tudjuk máig sem, hány római katolikus tanítóegylet van életben vagy alakulóban az egyes egyházmegyék területén?

Ezt tudni annál szükségesebb, mivel a felekezeti jelleg nélküli hetven tanítóegylettel szemben két annyi felekezeti egyletet alakíthatnánk: miért is többen azon megkéréssel fordultak hozzánk, állítanók mielőbb egyházmegyék szerint össze a római katolikus tanítóegyletek kimutatását; azért bizalommal felkérjük a kath. tanügy összes barátait, szíveskedjenek velünk vagy a lapok útján vagy pedig magán uton tudatait: 1. Egyáltalában létezik-e s ha igen, hány róm. kath. tanítóegylet létezik azon vidéken s esetleg egyházmegyében, a hol működnek? 2. Hol a létező róm. kath. tanítóegylet székhelye, s kik tisztviselői? 3. Vannak-e s hol alakulóban ily tanítóegyletek azon egyházmegye területén, s kik állanak élén? — 4. Ha sem nem léteznek, sem alakulóban nincsenek, mi gátolja leginkább ezek alakítását s vajjon hány római katolikus tanító tagja az azon megyében főnálló hivatalos vagy felekezeti jelleg nélküli tanítóegyletnek? A legnagyobb bizalommal kérjük a róm. kath. tanügy összes barátait és vezéreit, szíveskedjenek saját egyházmegyéjüket illetőleg a főnebbi kérdésekre vonatkozó tudósításaikkal mielőbb megörvendeztetni. Az adatokat Bajára: Fonyó Pál hittanár cím alatt kérjük. A feldolgozást Szöllőssy Károly polg. isk. tan. vállalta magára. Arad, Baja, 1882. márczius 2. Fonyó Pál, s. k. a bajai állami tanító-képzőintézet hittan-tanára. Szöllőssy Károly, s. k. az aradi polgári iskola ny. r. t.

* Egyházi kinevezés. Heill Károly nováki plébános és veszteniezi kerületi alesperes a nyitrai székesegyházi káptalanhoz kanonokká neveztetett ki.

* Majovszky Antal beszercebányai kanonok ur ö nga áldozásának 40 évfordulója alkalmából az elaggott papok nyugdíjintézetére 1000 frt, a beszercebányai püspöki nőnevelde részére 1000 frt s az ezzel összekapcsolandó árvaleányházra 3000 frt nagylelkű alapítványt tett.

* Engesszer Mátyás, a magyar műzene veterán művelőjének és a nemzeti zenede tanárának tiszteletére, születésének 70. évfordulója alkalmából, tanítványai és tanártársai f. hó 16-án fényes ünnepélyt rendeztek. Az előbbieket, kik most részben pályatársai, babérkoszorút, tanártársai pedig diszalbumot nyújtottak át neki ünnepélyesen. Este diszlakoma volt tiszteletére. Vidékről és külföldről számos üdvözlő távsürgöny érkezett.

* Megtérés. Békés-Gyulán a husvétvasárnap ünnepélyes szent misének egy lélekemelő és megható mozzanata volt. Ugyanis: Egri Jakab, 27 éves, biharmegyei, érmihályfalvi születésű

2-ik honvéd lovasszázadbéli tizedes, az izraelita vallásról áttért a kath. hitre s a nagy mise előtt, ünnepélyesen vette fel a kereszt-ség szentségét. A keresztelést Göndöcs Benedek apát és lelkész ur végezte, s az áttért Gyula-Mária nevet nyert a szent kereszttségben. Keresztszülők voltak: Göndöcs Benedek apát és lelkész keresztanya, és gróf Wenckheim Frigyesné szül. gróf Wenckheim Krisztina a keresztanya, kit Erkel Ferenczné urnő helyettesített.

* XIII. Leo pápa ö Szentsége, a husvét ünnep alkalmából, 600 római szegény családot részesített 20—20 frank adományban. Összesen 12.000 frankot osztott szét. — A Mississipi, washingtoni tudósítások szerint, újra kiáradt és százezreket tett tönkre. — Rómában nagyszombaton őt izraelita tért át a katolikus hitre; a laterani szent János egyházban kereszteltettek meg. — Murillo halálának kétszázéves fordulóját f. hó 3-ikán Madridban is megünnepelték. Az ünnepélyen, mely a szent Izidor-collegium templomában tartott misével vette kezdetét, a királyi pár is jelen volt.

* Lach Endre jó nevű osztrák képiró, ki különösen virágokat igen szépen festett, meghalt Bécsben, 65 éves korában. — Szerajevóban leánynevelő-intézetet állítottak fel s vezetését az isteni szeretetről címzett apácákra bízták. Az intézet védnőségét Erzsébet királyné ö felsége vállalta el. — Polából új éjszaki expedíció indult ki, melyben két magyar tengerész is vesz részt: Bobrik Adolf és Gratz Agoston. Az expedíció az északi szélesség 70 és 71. fokai közt fekvő teljesen lakatlan Jan Mayen szigetén fog telelni. Az expedíciót Wolgemuth hajóhadnagy vezeti.

IRODALOM.

— Megjelent s beküldetett: „A kereszténység és korunk.“ Irta Bougaud Emil orleansi püspöki helynök. Fordították Dobos Lajos és Spett Gyula l. sz. nagyváradi-megyei áldozatok. II. köt. Nagyváradi, nyomtatott Hollósy Jenő könyvnyomdájában 1882. 8-rét 1—620 lap. E jeles munka, melynek magyar nyelvre eszközölt átültetésével a fordítók irodalmunknak oly becses szolgálatot tettek, immár két vastag kötetben kerül a magyar közönség kezébe. Az első kötet a vallást és a vallástalanságot tárgyalja, a második Jézus Krisztust állítja szeméink elé. Vajha ezen kitűnő munka, mely a mily épületes, époly kellemes olvasmány, minél szélesebb körökben elterjedne. Még csak annyit jegyzünk meg róla, hogy a fordítás szép, a nyelvezet folyékony. Ára egy-egy kötetnek 1 frt 50 kr.

— Az „Isten igéje szent beszédekben“ című folyóirat 5. füzeté megjelent s nyolcz szent beszédet tartalmaz, fehérvásárnaptól kezdve husvét utáni V. vasárnapig.

— Az Aigner Lajos által kiadott »Magyar könyvtár«-ából ismét egy füzet jelent meg. Tartalma: „Gazdasági rendszer.“ az erőforgácsolás hibái és a nagyban termelés előnyei szempontjából. Irta Galgóczy Károly. Ára 10 kr.

— „Méhészeti Káté“ című pályamű, irta Kühne Ferenc, jelent meg a Magyar országos méhészeti egyesület kiadásában, mely Knoll Károly akadémiai könyvtárosnál, mint az Egyesület bizományosánál kapható. Igen szerencsés eszmének mondható, hogy a tevékeny egyesület a méhtenyésztés elméletét és gyakorlatát könnyen felfogható módon, egyszerű kérdésekbe és feleletekbe foglalva, közrebocsátja. Ugy a kezdő, mint a gyakorlott méhész haszonnal fogja olvasni hazánk gazdasági irodalmának ezen új jeles termékét, mely a bíráló urak ítélete szerint »felülmul minden eddig létező magyar méhészeti-könyvet«. A méhészeti

íránt érdeklődő közönségnek annál inkább ajánlhatjuk, mert jeles beltartalmán kívül még külső esin és olesó ár által is kitűnik. A 28 ábrával ellátott 13 ivnyi műnek bolti ára csak 1 forint; (megrendelések ily áru példányokra Knoll Károly akad. könyvúrushoz Budapesten czimezendők;) a méhészeti és tanítóegyesületek tagjainak pedig 50 krért bérmentesen küldetik meg, hogy ha a m. orsz. méhészeti egyesület igazgatóságához (a levél Kriesch János műegyetemi tanárnak czimzendő) fordulnak. Egyes példányok megrendelésénél legczélszerűbb, a könyv árát postai utalvány által előre beküldeni, minthogy ily csekély áru könyv postai utánvétellel való meghozatala a magas vitelbér miatt nem ajánlható.

— A „Tájékoztató és Egyházművészeti lap“ april 16. füzeté a következő tartalommal jelent meg: A »Mérece« Rusticiustól. — A kath. autonomia története és visszaállításának esélye. — Egyházipolitikai áttekintés. — Könyvismertetések a borítékon.

— Uj lapok. Viszoly István szerkesztése mellett „Katholikus család“ czimű képes hetilap fog megindulni, melynek mutatványszáma hozzánk is beküldetett. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Minden előfizetőjének jutalomképeket ígér és ezenfelül még minden száz előfizető számára »egy tiszaszabályozási sorsjegy nyeregeményét biztosítja.« Beke Antal többek közreműködésével „Magyar háziasszony“ czimű közoktatási, gazdasági és szépirodalmi hetilapot indított meg, melynek előfizetési ára negyedévenként 2 frt.

— Nagy Alajos kegy. t. r. áldozár s kolozsvári főgymnasiun tanár, a jeles kath. író lefordította francziából Rouillet de la Bouillierie Ferencz pergai érsek és bordeauxi érsek helyettesnek »Az ember, annak természetete, lelke tehetségei és végczélja Aquinói szent Tamás taná szerént.« czimű kitűnő munkáját, mely e napokban került ki a »Hunyadi Mátyás« intézet nyomdájából. A mű a boldogult nagynevű erdélyi püspöknek, Fogarasy Mihálynak van ajánlva, a halál éiragadott, mielőtt a munka teljesen elkészülhetett volna. A nagy gúddal és remek magyarsággal fordított igen becses művet egy 60 lapra terjedő előszó előzi meg a tudós fordító tollából, ki terjedelmes értekezésében nagy olvasottságáról, erős érvelő tehetségéről és alapos készütségéről győzi meg az olvasót. A munka Aquinói szent Tamásnak az emberről irt tanával foglalkozik, egyedül ezt tárgyalva s mint ilyeu figyelmen kívül hagyja az újabb böselet által fölállított rendszereket. Tizennyolcz fejezetre oszlik egy függelékkal és jegyzettel. A diszes kiállítású 21 nagy 8-rét ivre terjedő műnek bolti ára 3 frt. Ajánljuk a kath. olvasóközönség figyelmébe. Megérdemli, hogy minél többen élvezzék e valóban jeles művet.

MINDENFÉLE.

Tojás-konzerva. Amerikában egészen új módot fedeztek föl, hogyan kelljen a tojást hosszú ideig eltartani s a leghosszabb szállításra is alkalmassá tenni. Ezen eljárást a tojás jegeczedésének nevezik. Ez abban áll, hogy a tojás sárgáját és fehérét összevegyítve, gyurmává alakítják, melynek világos kék színe lesz s megtartja a tojásnak minden tulajdonságát, a nélkül, hogy gyorsan romlásnak indulna, mint ez különben a tojásnál történni szokott. Cincinnatiban és New-Yorkban már több gyár van, melyben ezen eljárást alkalmazzák. Remélik, hogy az Egyesült Államok tojástermelését ily módon még jobban fokozni fogják s a tojást igen fontos kiviteli árucikké teszik.

Gortschakoff herczegnek, a nyugalomba helyezett orosz államkancellárnak fia, Gortschakoff Mihály herczeg nem örökölte atyjának államférfui tehetségét, e helyett azonban a bor-

bély-tudomány archaeológiája képezi kedvencz foglalkozását s nagy buzgalommal gyűjtögeti minden ország és kor borbélytányérát, melyekből már egész muzeuma van. Atyja mindazáltal ohajította volna őt államszolgálatban látni s alkalmazta is őt. Midőn azonban Mihály herczeg első jelentését a czárhoz fölterjesztette, az oly zavart volt, hogy a czár sajátkezüleg a következő hátrattal látta el: »Alexandrovics Mihály csak borbélynak való, de nem diplomatának.«

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat

folyó hó 13-ikán tartott választmányi ülése.

Elnökölték Majláth György országbiró ő excellentiája és dr. Tárkányi Béla apátkanonok, társ. alelnök.

Tárkányi Béla apátkanonok és társ. alelnök lelkes szavakkal üdvözölte Majláth György ő excját, kit e választmányi ülésben először volt szerencsénk az elnöki széken tisztelhetni. Az alelnök kiemelvén azon ritka közlekedést, mely ő excellentiájának elnökké kikiáltatását kísérelé, kérte őt, hogy bölcseségével, tudományával és gazdag tapasztalataival választmányunk munkálkodását minél termékenyebbé tenni méltóztassék, és magát s az egész igazgató-választmányt magas kegyeibe ajánlotta.

Elnök ő excellentiája a nála megszokott szerénységgel köszönte meg a szívélyes üdvözlést, kérte mindnyájok szives támogatását s ígéré, hogy ereje és tehetsége szerént mindenha azon lesz, hogy a társulat szelleimi és anyagi érdekeit előmozdítsa.

Annak jelentése után, hogy a mult havi választmányi és közgyűlések jegyzőkönyvei hitelesítették, társulati alelnök felolvasta a közgyűlés megbízásából általa latin nyelven szerkesztett lapidáris feliratot ő Szentségéhez, melyben a társulat tolmácsolja az egyház feje iránti tántoríthatlan ragaszkodását s a vatikáni könyvtár számára fölajánlja kiválóbb kiadványait. A gyönyörű felirat köztetszéssel fogadtatott. A felirathoz a kiállítás is méltó. Valódi disznomás pompás vörös táblába kötve, melynek belső zöld lapjai alatt kettős apostoli kereszt alakjában ezer frank péterfillérül van mellékelve.

A társ. igazgató jelentést tett a bold. Fogarassy Mihály erdélyi püspök és társulatunk megalapítója temetésére kiküldött bizottság eljárásáról, mely e lapokban közölte volt már.

Társ. alelnök jelentést tett, hogy az általa kitűzött 100 drb arany jutalomdíjra beérkezett munka, melynek jeligeje: Haec dicimus, quae didicimus,« a szakbírálok által nem találtatott oly absolut becsünek, hogy számára a jutalom kiadath assék, de mégis eléggé sikerültnek arra, hogy a bírálok észrevételeinek fölhasználása után a »Házi könyvtár«-ban ki volna adható. Minthogy azonban a munka szerzője a jelen választmányi gyűlésig, mely határidőül tüzetett ki, nem jelentkezett, a szerző nevét rejtő jelige levél elégettetett, s iróink emlékeztetésére fölelevenítjük a közgyűlés által kitűzött pályázatot, t. i:

»Adassék elő művelt nagy közönségünk számára, újabb kutfői alapos vizsgálatok nyomán, a kereszténység első korszaka Magyarországon sz. István koronáztatásától sz. László király haláláig.«

A pályaművek idegen kézzel tisztán írva, lapszámozva és fűzve, a szerző nevét jelmondatos levél kíséretében 1883. évi december 31-ig a Szent-István-Társulat elnökségéhez lesz-

nek intézendők. A pályázat eredménye az 1884-ki közgyűlésen fog kihirdettetni. A szabályszerű bírálat után lehetőleg abszolút becsünek ítélte munka a Szent-István-Társulat tulajdonává lesz, és tagilletményül fog kiadni.

Felolvasatott K a z a l y Imre tbcól. tanár bíráta S z e n t i m r e y Márton ilyczimü munkájáról: »S v é d Krisztina, kor- és jellemrajz.« A kézirat és bírálat a könyvkiadó-bizottsághoz tétetik át.

A titkár jelentette, miszerint az utolsó választmányi gyűlés óta 1 alapító és 8 rendes tag lépett a társulatba, névszerint: alapítótag Berlicza Ferenc, beszercebányai nagyprépost. Rendes tagok: Majer J. Arno a Kath. Társ. szerkesztője; Ferenczfi Imre irg. r. tartományi főnök; Bellaágh Kálmán tanárjelölt Budapesten; Roszival István beszercei plébános, orsz. képviselő; Davidek Adolf nyitrai papnőveldei hittanár; Kubicza Terentius thaszári káplány, Bedák Mátyás nagyváradi növendékpap; Ragályi Géza földbirtokos.

Liszt Ferencz abbé, albanói címz. kanonok hirneves hazáukna 50 forintot adományozott a társulat céljaira.

Bejelentettek a következő hagyományok: néhai Széplaki Ferencz abaligeti plébános 50 frtot, néhai Omischl Mátyás nyugl. egervölgyi pléb. 6 frt, néhai Jeszenszky János velszici plébános 20 frtot hagyományoztak a társulatnak.

A felolvasott pénztári kimutatás szerint f. évi január 1-től bezárólag april 13-ikáig a bevétel tesz: 27.230 frt 14 krt; a kiadás: 25.584 frt 97 kr; pénztári maradvány: 1645 frt 17 kr.

Az ügynökségben márczius hóban eladatott 25,235 példány könyv, 1,651 db. szentkép, 461 példány egyes nyomtatvány, kézpénzben bejött 10,232 frt 22 kr.

A közgyűlés által a választmányhoz utasított indítványok tárgyalattak s a közgyűlés határozata értelmében elintéztettek.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Molnár Vid Bertalan és Szalay Imre tagok kérettek föl.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére.

	frt	kr.
Kassai egyházmegye	153	—
Jaross Károly	1	—
A »M. Állam« utján	2	—
Szepesi egyházmegye	149	36
Nyitrai egyházmegye	106	—
Kalocsai főegyházmegye	500	—
Győri egyházmegye	362	—
Csaplár Benedek 1882-re	—	72
Blümelhuber Fer., eszt. kanonok adománya	100	—
Esztergomi főegyházmegye	358	51
Saághy Vendel, muzslai pléb. alapítványa	50	—
Kisovits József, veszpr. kanonok alapítványa	50	—
Néhai Beni István volt rumi plébános hagyom.	5	—
A sárvári hívek	22	50
Csanádi egyházmegye	295	80
Grf. Pálffy Mór és családja adom.	5	04
Majer J. Arno alapítványa	20	—
Erdélyi egyházmegye	306	53
A k.-aljai esp. ker. papságának adománya	10	—
A nagybajcsi hívek	5	04
Pály Ede sárközi plébános egy hive	2	—
Néhai Tarrody Mihály, volt zákányi pléb. hagyom.	10	—

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1882. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencz-teret Athenaeum-épület).

HIRDETÉSEK.

Lipót-utca 6. sz.

HOFFMANN KÁROLY
budapesti temetkezési vállalat

IV. kerület, Lipót-utca 6. szám.

VI. kerület, nagy mező-utca 10. szám.

Elvállal temetkezéseket 6 különféle osztályzat szerint s elismert olcsó árakon 15, 20, 25, 40, 60 és 400 frton felül.

Halott-szállítást

előírat szerint kétszeresen elzárható érezkoporsókban a bel- és külföld minden irányában. Nagy rakatár fényezett és fénymázzal bevont

fa- és érezkoporsókban.

Továbbá minden a temetkezési szakmába vágó tárgyak, felszerelések, tarlatok, selyem és atlaszban.

Diszes ravatalok,

ábrándsirkoszorúk moha, fű vagy levélalakban.

A t. gyászoló családok kívánalmára teljes részletezett árjegyzékek könyvekben rendelkezésre állanak. 3-10

Lipót-utca 6. sz.

Cs. kir. kiz. szab. czipőgyár. Több kiállításon kiténtve.

Temesváry Mór,

Budapest,
király-utca 1. sz.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Nőknek.

Eberlasting czugos-topán frt 2.70
Eberlasting czugos-topán
20 cm. magas legf. nemű frt 3.20
Bőr-topánok 20 cm. magas
erős kettős talppal . . . . . frt 3.20

Uraknak.

Topán chagrín vagy wichsós bőrből erős talppal . . . . . frt 3.80
Topán borjúbőrből erős kettős talppal . . . . . frt 4.50
Borjúbőr vagy bagaria csizma hosszú szárral és kettős talppal . . . . . frt 9.—
Megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek.

Bővebb képes árjegyzék kívánatra ingyen. 8-8

Dr. KATSCH

Egészségi kávéja

Dr. Katsch Ferdinánd vénye szerint Stuttgartban egyedül valódiilag gyártva

FRANCK HENRIK fiai által Ludwigsburgban.

Teljesen pótolja a valódi kávé!

Tejjel elvevve, ajánlatos mint jóízű, erős

NEPTÁPSZER.

vagyis oly kávé, mely az idegeket nem támadja meg, ellenben igen egészséges, tápláló és könnyen emészthető; kétszeresen ajánlható oly egyéneknek, kiknek gyomruk gyenge, szív- és idegrendszerben szenvedőknek, valamint igen finom kávé-illatánál és nagy olcsóságánál fogva azért is, mert — valódi kávé hozzáadása nélkül is — főzhető.

Kapható az ország minden nagyobb és kisebb fűszerkereskedésében. 4-10

P. Weninger X. F. Eredeti, rövid s gyakorl. szt. beszédek az év minden ünnepére. Ára bérmentesen küldve, (ha az összeg utalványoztatik) — 95 kr.

P. Weninger X. F. Eredeti, rövid s gyakorlati szt. beszédek az év minden vasárnapjára. Ára bérmentesen küldve (ha az összeg utalványoztatik) 1 frt. 5 kr. Kaphatók Egerben, Szolcsányi Gyula könyvtárusnál. 5-15